

סיפורי צדיקים

גליח 431
שנה ו' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מה תשיב ביום הדין

אמר אליהו הנביא: פעם הייתי מתהלך בדרך ופגשתי אדם אחד, שלעג לי והתלוצץ על חשבונך, שאלתי אותו: ומה תשיב ביום הדין, לכשישאלוך מדוע לא למדת תורה? השיב: יש לי תשובה ניצחת, אומר כי משמים לא העניקו לי בינה ודעת ולב להבין דברי תורה. "שאלתי אותו" סיפר אליהו הנביא, מה מלאכתך? ענה לי: ציד עופות ודגים, ומי נתן לך דעת ובינה לקחת פשתן לטוות אותו ולארגו ולעשות ממנו רשתות ציד? ולאחר הציד - כיצד מבין ויודע אתה למכור את העופות והדגים? ענה האיש: משמים נתנו לי בינה ודעת לשם כך, הקשיתי: על מנת להכין רשתות ציד כדי לצוד עופות ודגים נתנו לך בינה, אך כדי ללמוד תורה לא נתנו לך בינה? מיד הרהר האיש בדברי ונשא קולו בבכי ומיהים ההוא והלאה שקע בלימוד התורה.

(ע"פ סדר אליהו זוטא פרק י"ד)

פרשת השבוע

קידוש ליל ב' דראש השנה

מסופר: פעם אחת בליל ב' דראש השנה, כשבא הרה"ק בעל "דברי חיים מצאנז" זיע"א אל השולחן לעשות קידוש. הי' חלש ועייף מאוד והתיישב על יד השולחן ונאנח מאוד מאוד, וכמעט כלתה נפשו מרוב חולשה. וזה לא הי' חידוש כלל, לאחר עבודה כזו במשך כל חודש אלול וימי הסליחות, והעבודה בראש השנה. וכאשר נאנח ככה אמר, הלא אתם יודעים איך מתנהל מלחמה, שהבעלי מלחמה רצים בלי הפסק, ועובדים בכל כוחם ובמסירות נפשם להצליח בקרב, וכאשר זוכים אח"כ לבוא למקום מנוחה, ידוע שהחיל נופל באמצע החדר על הארץ מרוב עייפות, כי אין עוד בכוחו אפי' להכין לעצמו מקום לשכוב כראוי. ועכ"ז כאשר נשמע פתאום קול השריקה שצריכים ללכת הלאה, באותו רגע הוא בגבורה חדשה, וחוטף כל אשר לו, ורץ תיכף כבתחילה כאלו לא הי' עייף כלל וכלל. כשגמר ה"דברי חיים" דיבורים אלו, קם

תיכף מכסאו, ולקח את הכוס בידו הקדושה, והתחיל לומר בקול גדול סברי מרנן.

לב נשבר בראש השנה

פעם בראש השנה כשנכנסו הרה"ק השר שלום מבעלזא זיע"א עם בנו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א לבית הכנסת להתפלל. אמר אביו מרן מהר"ש לבנו, שם עומרים שני יהורים ומשוחחים, לך ושמע על מה הם מדברים? חזר ואמר ששמע אחד אומר לחברו, אוי, היום ראש השנה, במה אנו באים לפני מלך מלכי המלכים? אמר מהר"ש שבכך ביטלו קיטרוג שהיה בשמים. על כל המליצות הסניגור על עם ישראל ענה המקטרג. טען הסניגור ישראל נותנים צדקה, השיב כנגדו הקטיגור, גם הגויים נותנים צדקה. ועוד כהנה וכהנה. רק כאשר אמר הסניגור שלישראל יש לב נשבר, לא יכול המקטרג לעמוד כנגדו, לפי שלב נשבר נמצא רק בישראל, ויהודים אלה הם שביטלו את הקיטרוג בשמים.

זמני השבת

זמני יציאת החג
ירושלים 6:18 ת"א 7:18 ר"ת: 7:54

זמני כניסת החג
ירושלים: 6:05 ת"א: 6:20
ראש השנה

תמה לה תפילת ערבית, פניו של הבעל שם טוב האירו באור עילאי, החסידים הצטופפו סביב רבם והבעל שם טוב שחש באווירת הסקרנות שאפפה את הכל, פתח את פיו וסיפר: באחת מערי האזור חי לו אדם שגדל והתחנך בבית יהודי חם, אך כשהתבגר נטש את דרך הישר והחל מתרועע עם שכניו הגויים, אט אט התערה ביניהם והיה לאחד מהם. חלפו שנים ארוכות במהלכן הספיק האיש לעבור את כל העבירות שבתורה, כה רחוק היה האיש עד שלא זו בלבד שמצפונו לא נקפו בשעה שהיה עובר עבירה כלשהי, אלא אדרבה כל הזדמנות שכזו הייתה אף מסבה לו הנאה מרובה, בתחילה היה אמנם זקוק למעשים אלו כדי לבעוט בעברו, אבל בהמשך כאילו שכח לגמרי את מוצאו ואת גרסת ינקותו, הוא אף נטש את עיר מגוריו ועבר להתגורר בסביבה שבה לא היו מצויים יהודים כלל.

לרגל ענייניו נאלץ היה בימים אלו לנסוע לעיירה השוכנת סמוך לעירו, עיירה שהתגוררו בה יהודים רבים. היום לפנות ערב כשהגיע לעיירה הבחין בהמולה מיוחדת, והדבר עורר את סקרנותו. הוא פנה אל אחד מן העוברים ושבים ושאל לפרש התכונה המיוחדת, אלו הן הכנות שנעשות אצלנו היהודים לקראת חג הנקרא ראש השנה, השיב הנשאל בתמימות, זהו יומו הראשון של השנה אשר בו נידון כל העולם על מעשיו, הוסיף מילות הסבר לדבריו הראשונים.

דברי היהודי הפשוט הכו במוחו של המתבולל בעצמה רבה, אפשר שהיו אלו המילים שפגעו בו, או שמא זכרונו של יום הדין הקרב ובא הוא שהלם בו, כך או כך המשיך היהודי המתבולל לסייר בין דוכני השוק וכל זיכרונות ילדותו התחילו שבים ועולים בראשו, הוא היה אחוז כולו התרגשות ואפילו לא שם לב כיצד רגליו נושאות אותו כמו מעצמן אל עבר בית הכנסת שבעיירה. כשקלט את הנעשה עמו כבר דרכו כפות רגליו על מפתן בית הכנסת ממש, לרגע נבהל מעצמו, אך לא היה בו העוז לשוב על עקביו, מאידך גיסא בוש היה במראהו, ולכן פנה אל עזרת הנשים והסתתר שם מאחורי הווילון, כשהוא מתבונן דרך חרך צר בנעשה.

מעשה אשנה את דרכי ואשובה אליך

היו אלה הימים האחרונים של חודש אלול, האווירה של הימים הנוראים כבר נישא בחלל, עקרות הבית כיתתו רגליהן בין דוכני השוק כדי להשלים קנייתו של פריט נצרך לתבשילי החג, או של אחד מאותם המינים הנאכלים לפי מנהג ישראל בליל ראש השנה, הגברים, אלו שפרנסתם הכריח אותם לשוט במרחקים, כבר שבו לבתיהם כשהם נושאים בחיקם את צרור הכנסותיהם הדל והיקר, והאחרים אף הם התקינו עצמם לקראת הימים הקרבים, מי בתיקון בגד חדש לחג, ומי בסיווד כותלי הבית ושיפוץ הטעון בו תיקון.

גם בבית מדרשו של מורינו ה"בעל שם טוב" הקדוש זיע"א הכינו עצמם החסידים לקראת הימים הגדולים הקרבים ובאים, אף כי ברור שהכנותיהם של אלה לא הסתכמו אך ורק בהכנות גשמיות, שם עסקו בעיקר בכיבוסה של הנפש והמתינו בחיל וברעדה לחוג את הימים האלו בצל רבם הבעל שם טוב. אך כעת התקינו עצמם החסידים לקראת תפילת ערבית של יום חול.

הבעל שם טוב נכנס בשעה היעודה לבית המדרש, אבל במקום לפנות אל מקום תפילתו הקבוע, פנה לפתע אל עבר ארון הספרים, הוציא מתוכו ספר כלשהו והחל לעיין בו בריכוז רב, איש מהחסידים לא העז להפריע לרבי או אפילו לרמוז לו על זמן התפילה שהגיע, הדקות נקפו ונדמה היה כי עם כל דקה שחולפת מעמיק הבעל שם טוב את עיונו בספר. על פניו ניכרה התרגשות רבה, ולכולם כבר היה ברור כי העיכוב בתפילה איננו עניין מקרי, אלא דבר מכוון הוא.

חלפה שעה ארוכה, ואז כאילו ניעור הבעל שם טוב מתוך עולם אחר, החזיר את הספר למקומו, ופנה בצעדים זריזים לעבר מקומו, אך גם התפילה עצמה הייתה שונה באותו ערב מבכל יום אחר, הבעל שם טוב התפלל באריכות יתר ובדבקות מיוחדת במינה, וניכר היה שמהו מתרחש בנפשו של הצדיק.

משל ונמשל

“כדלים וכרשים דפקנו דלתיך”

משל לעני אחד שהלך מעיר לעיר, כשהוא מחזר על הפתחים ומקבץ נדבות. על אם הדרך פגש בעני נוסף, והם הלכו יחדיו. ההלך סיפר לו, שעד לא מכבר היה בעל בעמיו, אלא שהתהפך עליו הגלגל והוא ירד מנכסיו. באין ביריה, החל לפשוט יד, אבל אין הוא יודע את כתובות הנדיבים בעם, אין הוא יודע מי מהם מכניס אורחים. כבר שבע בזיונות רבים, גם שישו בו כלבים. ריחם עליו העני הוותיק ואמר לו: “בוא והלווה אלי, ואדריךך בדרכך החדשה. בתוך זמן קצר תלמד את רזי המקצוע ותכיר את כל הנדיבים ומכניסי האורחים”. הגיעו השניים לעיר הגדולה עיפים ורעבים. אמר העני הוותיק: “בוא אתי ותכיר את גדול מכניסי האורחים!” נטלו, הוליכו לאכסניה גדולה והכניסו לטרקלין האוכל. ישבו לשולחן והמתינו בסבלנות. מעט אחריהם, נכנסה קבוצת סוחרים קולנית. אף הם התיישבו ליד השולחן וקראו לבעל הבית שיתייצב בפניהם. הלה מיהר ובא, והם דרשו שיגיש להם מכל טוב: מנות ראשונות, אמצעיות ואחרונות. תוספות ופרפראות, מעדנים ומשקאות. בעל הבית ציווה, ומשרתיו מיהרו לערוך את השולחן, ועיני העני רואות וכלות. “זהו מכניס אורחים מאין כמותו, נקרא לו ונמסור את הזמנתנו!” “חס”, אמר לו העני הוותיק, “שב בשקט, ואל תוציא הגה מפיו!” “אבל מדוע?” התקומם הלה. “ראה, אם דורשים – מקבלים. הנה, בעל הבית מתקרב לעברנו. אני אבקש את מה שהם קיבלו!” “דום!” לחש חברו בבעתה. בעל הבית קרב אל שולחנם, והעני הוותיק קם בהכנעה. חברו עשה כמותו בלי להבין מאומה. “אני רואה שהבאת עמך חבר”, אמר בעל הבית במאור פנים ונתן להם שלום. “חכו מעט, מיד יערכו לפניכם את השולחן!” לא עברה שעה קלה, ומשרתיו ערכו את השולחן לפנייהם וגדשו אותו בכל המטעמים. הם אכלו ושתו והללו את הנדיב. אבל העני לא נרגע. הוא תבע לדעת מדוע הורה לו חברו לשתוק. מדוע הם, בשולחן הסמוך, תבעו וקיבלו הכל במהירות. ואילו עליהם נגזר להמתין בשקט, בסבלנות, בלא לומר מילה. “מיד תבין”, ענה לו חברו, “הנה, הבט וראה!” הוא הביט וראה כיצד סיימו האחרים את סעודתם הדשנה ושוחחו בהרחבת הדעת. בעל האכסניה ניגש אליהם, שאל אם היו שבעי רצון, האם רצונם בדבר מה. מששבחו הללו את האוכל ואת השירות, הגיש להם את החשבון. חשבון בעבור הלחם, הדגים, הבשר, התוספות, הלפתן, על הכול! העני ראה והבין...

הנמשל: “כדלים וכרשים דפקנו דלתיך” אנחנו לא באים לתבוע את הטובה ואת הברכה בזכות מעשינו. חשים אנו שלא בזכותנו וביושר לבבנו מגיעה לנו שנה טובה ומבורכת, שנה בה ימלא ה' משאלות לבנו לטובה ולברכה.

כשהכריז החזן בקול והוא רחום יכפר עוון, עבר בכל גופו רעד עז, הוא ביקש להצטרף ממקומו אל תפילת המתפללים אבל מלות התפילה נשכחו ממנו לחלוטין, סערה התחוללה בנפשו ועיניו זלגו דמעות.

משעזב אחרון המתפללים את בית הכנסת, אזור האיש עז, נטל לידיו סידור והחל לרענן את זכרונו, שעה ארוכה מאוד עמד על מקומו מרוכז בסידור שבידיו והתפלל בכוונה עצומה, בתפילתו שילב דברים שיצאו היישר מתוך לבו, וכשהוא נסער ונרגש החל לנהל דו שיח גלוי עם קונו.

יודע אני ריבונו של עולם, אמר, שנכשלתי בכל החטאים שרק ישנם, וכאן החל לפרט את חטאיו, הוא פירט את החטאים שבין אדם לחברו ואת שבין אדם למקום, רשימתם של אלו האחרונים הייתה ארוכה במיוחד, אבל סיים, האמן לי אבינו שבשמים, כי בכל לבי מתחרט אני עליהם, אתה שרחום הנך, סלח נא לי עליהם, ומרגע זה ואילך לא אוסיף עוד לחטוא, מעתה אשנה את דרכי ואשובה אליך, קבלני נא. כך הוסיף האיש לזעוק ממעמקי נשמתו זמן רב, עד אשר נפל והתמוטט על מקומו באפיסת כוחות.

ואני סיים הבעל שם טוב הקדוש את סיפורו כשנהרה שפוכה על פניו הקדושים. עקבתי כל אותה עת בהתרגשות עצומה אחר תהפוכות נפשו של האיש, ראיתי את נשמת היהודי בתפארתה, נפעמתי לנוכח היכולת שלה להתרומם בתוך זמן קצר מבירא עמיקתא אל איגרא רמא, עכבתי את התפילה כי המתנתי לתפילתו שחוללה רעש עצום במרומים, רציני שתפילתי תתלווה לזו של בעל התשובה בדרכה הישירה אל כיסא הכבוד.

צ'ין אדם לחברו

ומה לא עושים כדי למנוע דמעה

מיותרת מאלמנה

מסופר על הגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א, ששנה אחת סמוך לראש השנה נפטר בפתאומיות בעל התפילה של בית הכנסת בו התפלל. בא גבאי בית הכנסת לרבי יוסף חיים לשאול את מי לקחת לבעל תפילה? השיב הרב שלא ידאג, הענין יסודר על ידו בע"ה. בראש השנה שלח רבי יוסף חיים לעמוד התפילה את בנו של בעל התפילה הקודם. הדבר הפתיע את המתפללים בהיות הבעל תפילה אבל על אביו ואסור היה לו להתפלל ביום טוב. כששאלוהו על כך, השיב רבה של ירושלים: בעזרת הנשים עומדת אלמנתו השבורה של בעל התפילה הקודם, והנה אם היתה שומעת את קולו של יהודי אחר מתפלל, היתה נשברת יותר, ועכשיו שבמקום את בעלה שמעה את בנה, זה הרגיע אותה במקצת, ומה לא עושים כדי למנוע דמעה מיותרת מאלמנה.

הכרת הטוב של החזון איש

אחת משכנותיו של ה"חזון איש" הקדוש זיע"א, הייתה דואגת ומסייעת לאשתו מאוד. הכיר לה חזון איש טובה על כך, והיה לומד תורה עם בניה של אותה אישה, מדי שבת בשבתו, במשך ג' שנים.

לוותר לחברו שחטא נגדו

בעיר ראדין היה פעם ראש ישיבה תלמיד חכם גדול, וסיפר שה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א דיבר

פעם שיחת התעוררות עצומה לפני ראש השנה, ובין דבריו אמר: האדם בא לפני הקב"ה בערב ר"ה ומשיח לפניו לבו ואומר: אני בא אליך בערב ראש השנה, ומבקש ממך שתסלח לי על כל עוונותי ופשעי, והקב"ה יכול לענות: מדוע אמחל לך? והרי כל השנה אתה דבוק בתאוות רעות ומתנהג נגד רצוני, למה שאמחל לך?!

אבל יש דבר אחד שבו אפשר לפייס את הקב"ה ולרצותו שימחל, אם אני מוותר לחברי שחטא כנגדי, מעביר על מידותי, דן אותי לכף זכות ומוחל לו על כל הרעה שעשה לי ומרחיק את השנאה מלבי, ואני מכניס בי אהבת ישראל, כי אז הדברים ק"ו, אם אני בשר ודם קרוץ מחומר אני מוחל לחברי, אזי הקב"ה בוודאי צריך למחול לי, אם אני העברתי על מידותי ודנתי לכף זכות והייתי רחמן באותה שעה, בוודאי אבי שבשמים, הרחמן האמיתי, תרחם עלי ותמחול לי על כל מה שחטאתי ופשעתי נגדך.

המלאכים מצפים לשמוע שבח

יהודי על חברו

מסופר על הרה"ק המהר"ש מליובאוויטש זיע"א שאמר פעם: "בראש השנה עומדים המלאכים ומצפים שיהודי יגיד שבח על חברו, כי יודעים הם שהקב"ה מתאוה לטובתם של ישראל אף יותר מאשר לתפילת צדיקים".

תפילות דצדיק

שבת קודש א' תשרי

שרה אמנו (ב' אלפים ע"ה) רבי אמנון בעל "נתנה תוקף" (ד"א תשע"ב) הרה"ק רבי נחום ממאקרוב ב"ר מרדכי מטשערנבל (תרי"ב) הגה"ק רבי מאיר לייבוש (מלבי"ם) ב"ר יחיאל מיכל (תר"מ) הגה"ק רבי יעקב דוד (הרידב"ז) ב"ר זאב (תרע"ד)

יום ראשון ב' תשרי

הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין אב"ד קאלמיי ב"ר יצחק (תק"צ) הרה"ק רבי ישראל מטטאלין ב"ר אשר (תרפ"ב)

יום שני ג' תשרי

הגאון רבי ישראל ליפשיץ ב"ר גדליה (תפארת ישראל) הרה"ק רבי יצחק דוד בידרמן ב"ר משה מלעלוב

יום שלישי ד' תשרי

הגה"ק רבי אברהם דאנציג ב"ר יחיאל מיכל (חיי אדם - תקפ"ב) הגה"ק רבי יואל הלפרין ב"ר יצחק אייזיק מאוסטראה המכונה בעל שם

יום רביעי ה' תשרי

נפתלי בן יעקב משבטי י-ה (ב' אלפים שכ"ז)

יום חמישי ו' תשרי

הרה"ק רבי אריה לייב הסבא משפאלע ב"ר ברוך (תקע"ב) הרה"ק רבי מרדכי ב"ר דוד מטאלנא (תרל"ב)

יום שישי ז' תשרי

זבולון בן יעקב (ב' אלפים שי"א)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נוליאל הבן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף חיים" על המעשים.

דיני עניית אמן (ג')

א) החיוב לענות אמן כששומע ברכה, אפילו אם אינו רוצה לצאת בברכה ששומע. (שו"ע או"ח סימן רט"ו סעיף ב')

ב) אם שומע מעובד כוכבים כל הברכה מפיו, עונה אחריו אמן. (רמ"א שם)

ג) אם שומע מאפיקורס שמברך ברכה, אע"פ ששמע כל הברכה מפיו, אינו עונה אמן. (שו"ע שם)

כוח"ט ושנה טובה ומבורכת

לכ"ק מוך אדמו"ר עט"ר שליט"א לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז